

Naročnina mesečno 18 Lir, za inozemstvo 20 Lir — nedeljska izdaja celoletno 34 Lir, za inozemstvo 50 Lir. Ček. rač. Ljubljana 10.650 za naročnino in 10.349 za inserate.

Podružnica: Novo mesto.

Izključna pooblaščenka za oglaševanje italijanskega in tujega izvora: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Izdaja vsak dan zjutraj razen ponedeljka in dneva po prazniku.

Uredništvo in uprava: Kopitarjeva 6, Ljubljana.
Redazione, Amministrazione: Kopitarjeva 6, Lubiana.
Telefon 4001—4005.

Concessionaria esclusiva per la pubblicità di provenienza italiana ed estera: Unione Pubblicità Italiana S.A., Milano.

Abbonamenti: Mese 18 Lire; Estero, mese 20 Lire. Edizione domenica, anno 34 Lire, Estero 50 Lire. C. C. P. Lubiana 10.650 per gli abbonamenti; 10.349 per le inserzioni.
Filiale: Novo mesto.

SCLOVENECC

„Os in trojna zveza imajo sredstva za dosego zmage“

DUCE V GORIZIJI

Nenaden posvet Mussolinija z vrhovnimi poveljniki iz Slovenije, Dalmazije in Hrvaške v Goriziji — Duce je sprejel njihova poročila in jim dal potrebna navodila

Il Bollettino No 798

Azioni di pattuglie in Egitto Malta bombardata — Nove velivoli britannici abbattuti

Il Quartier Generale delle Forze Armate comunica:

Sul fronte egiziano azioni di pattuglie. In ripetuti scontri cacciatori tedeschi abbattuti 3 »Spitfire« e 3 »Hurricane«.

Reparti aerei dell'Asse hanno bombardato gli aeroporti di Malta e distrutto, nel cielo dell'Isola, tre velivoli britannici. (Stefani.)

Vojno poročilo št. 798

Ogledniško delovanje v Egiptu

Malta bombardirana — 9 angleških letal sestreljenih

Glavni stan italijanskih Oboroženih Sil objavlja:
Na egiptovskem bojišču ogledniško delovanje.

Nemški lovci so v ponovnih spopadih zbili tri letala vrste »Spitfire« in tri vrste »Hurricane«.

Osni letalski oddelki so bombardirali letališča na Malti ter nad otokom uničili tri angleška letala.

Zolazoglu o Ducejevem obisku v Atenah

»Iz Ducejevih ust sem slišal besede resničnega prijateljstva do Grčije«

Atene, 4. avg. AS. Predsednik grške vlade Zolazoglu je rekel: »Na Ducejev obisk v Atenah gledam kot na najvažnejši dogodek zadnjega časa za našo deželo ter vabim ljudstvo, naj ima pred očmi celokupne koristi naše domovine. V svoji izjavi o Ducejevem obisku je predsednik vlade tudi povedal, da je v svojih razgovorih z vodjem fašistične Italije slišal iz njegovih ust besede resničnega prijateljstva za Grčijo. »Moje zaupanje v bodočnost naše države se je povečalo,« je nadaljeval Zolazoglu, »kajti naše ljudstvo je našlo ve-

Rim, 4. avg. AS. Dne 31. julija zjutraj je Duce ob spremstvu Tajnika fašistične stranke došel z letalom brez predhodne napovedi na letališče v Goriziji. Sprejel ga je general Ferrero, poveljnik armadnega zbora Trieste. Z letališča v Goriziji se je Duce napotil v Redipuglio, kjer se je poklonil na grobu vojvode d'Aoste, poveljnika nepremagane 3. armade, in ob grobih stotisoč padlih, ki tu počivajo. Po kratkem odmoru je Duce nadaljeval pot v avtomobilu proti Castellnuovo d'Istria in v neke vasi v bližini stare meje, kjer je prisostvoval zanimivim večerjem streljanja z močnjaki in novimi topovi za pehoto. Potem, ko se je udeležil skromnega obeda v oficirski menzi, se je Duce vrnil v Gorizijo, kamor je došel ob 15.30.

Na poveljništvu vojaškega okrožja je Duce zbral k raportu skupino poveljnikov, ki so se v ta namen tu sestali. Navzoči so bili šef generalnega štaba maršal Cavallero, šef glavnega stana vojske general Ambrosio, vrhovni poveljnik Oboroženih sil v Sloveniji in Dalmaciji general Roatta, poveljnik armadnega zbora »Trieste« general Ferrero, poveljnik ljubljanskega armadnega zbora general Robotti in poveljnik V. armadnega zbora, ki se nahaja na Hrvaškem, general Coturri z generalnim štabom in oficirji posameznih poveljništev.

Na Ducejev poziv je general Roatta obširno poročal o položaju v Sloveniji in v bližnjem ozemlju. Poročal je o izvajanju vojaških merah, ki so v teku za zagotovitev reda in miru v teh pasovih ter je očitil tudi program za bodočnost.

Duce je potem, ko je zahteval od generala Roatte razna pojasnila in poudaril, da je videti položaj z mnogoterih vidikov zadovoljiv, govoril in orisal navzočim splošni operativni položaj na raznih frontah osi ter je določil v okviru splošne operativne situacije italijanski položaj in navedel razne naloge, ki so poverjene našim oboroženim silam na raznih bojiščih. Duce je

prešel nato na tehnično proučevanje raznih zahtev in smernic, ki jih je dal glede tega, čer je nakazal možnosti in načrte za bodočnost, zastavljajoč se posebno pri problemih, ki naravnost zanimajo obmejni pas ter Slovenijo in Dalmacijo s posebnim ozirom na Slovenijo. Raport je trajal skoraj dve uri in se je zaključil s natančnimi navodili, ki jih je Duce dal zbranim poveljnikom.

Že med raportom se je zbrala na trgu pred poveljništvom množica, vzklikala Duceju, medtem pa so došli tudi prefekt iz Gorizije in zvezni tajniki iz Gorizije, Trieste, Udin, Pole in Ljubljane.

Po končanem raportu s poveljem na pozor šefa glavnega stana se je Duce pokazal na balkonu, ob njegovi strani je pa bil Tajnik Stranke. Po močnem »a no!« vse množice, je Duce, večkrat prekinjen z gorečim odobravanjem, govoril s poudarjenim naglasom ter omenjal epični napor, s katerim so bila posvečena

obrežja Isonza in doline Carsa in so se te zemlje za vedno zopet pridružile materi domovini. Proti tistim, ki se tostran ali onstran stare meje še vdajajo bolnim sanjam, je Duce rekel, da bo izvajan, kakor se že izvaja, neupogljiv zakon Rima.

Druga fronta, je rekel Duce, se ne bo naredila tu in verjetno ne v nobenem drugem delu sveta. Os in trojni pakt imajo sredstva za dosego zmage.

Manifestacija nezadržnega navdušenja je pozdravila konec govora, po katerem je Duce zapustil palačo poveljništva ter zopet sedel v svoj avtomobil, ki si je s težavo odpiral pot skozi odobravalno množico in došel na letališče.

Tu se je Duce razgovarjal na kratko z zastopniki oblasti in prvaki ter je nato po topli manifestaciji letalcev z letališča zopet vstopil v svoje trimotorno letalo in odletel ob 18 v odličnem poletu.

Industrijsko mesto Vorošilovsk zavzeto

Vzhodno od Azovskega morja zlomljen odpor sovjetskih zaščitnic - Kubanj na več mestih dosežen - Novo napredovanje med Salom in Donom

Hitlerjev glavni stan, 4. avgusta. Nemško vrhovno poveljstvo objavlja:

Vzhodno od Azovskega morja so nemške divizije zlomile odpor deloma se še žilavo borečih boljševiških zadnjih straž.

Hitri oddelki vojske in orožja SS so v smelem sunku na več mestih dosegli reko Kubanj. Po žilavih bojih od hiše do hiše je bilo zavzeto industrijsko mesto Vorošilovsk.

Letalski oddelki so z uničujočim učinkom napadali umikajoče se sovražne vrste ter podnevi in ponoči bombardirali sovražna letališča, sovražne transporte in železniške naprave do severnih kavkaških obronkov.

Nemške in romunske čete so napredovale proti vzhodu med Salom in Donom. Pri nočnem napadu na plovbo po Volgi je bila potopljena ena sovjetska petrolejska ladja. V velikem donskem kolenu so boljševiki nadaljevali svoje brezuspešne protinapade.

Pri Rževu so bili v trdih bojih odbiti ponovni sovražni razbremenilni napadi.

Na bojišču pri Volhovu in pred Leningradom so imeli lastni napadi krajevne uspehe. V Finskem zalivu sta bila potopljena dva čistiela min, tretji pa je bil poškodovan.

V Egiptu so nemška letala v noči na 3. avgust in večer z bombami obdelovala angleška letališča in vojaška taborišča pri Aleksandriji. V Severni Afriki in nad Malto so nemški lovci brez lastnih izgub sestrelili v zračnih bojih 9 angleških letal.

V boju proti Angliji je nemško letalstvo večerj zopet napadlo vojaške naprave in letališča v Midlandu ter na vzhodni in južni angleški obali. Ti napadi so bili deloma izvedeni v nizkem poletu. V Torquajskih vodah so preteklo noč bojna letala v polno zadela tri trgovske ladje iz neke angleške spremljave.

Berlin, 4. avgusta. AS: Pri važnih očičevalnih nastopih v zaledju za srednjim odsekom vzhodnega bojišča so nemške čete med 4. in 30. julijem pokončale 63 boljševiških oboroženih krdel ter uničile mnogo tankov. Sovražna krdela so na tem odseku popolnoma uničena. Boji so potekali na

silno težavnem ozemlju. Kopenske čete so podpirale ogledniška letala, kakor tudi bombniki.

Rim, 4. avgusta. AS: Dopisnik lista »Daily Mail« poroča iz ruskega bojišča, da se nemška vojska kakor neustavljivi valjar vali proti Kavkazu in da nemška letala brez oddiha bombardirajo ruske postojanke. Bitka je zavzela najširši razmah. Sovjeti so vrgli svoje zadnje rezerve v obupen odpor.

Berlin, 4. avgusta. AS: Nemška uradna poročevalska agencija je objavila izjavo boljševiškega kapitana Sergija Sokolova, ki so ga Nemci ranili in ujeli vzhodno od Proletarskaja. Izjavil je: »S svojo četo sem se nahajal med našimi zadnjimi stražami na vzhodnem donskem bregu. Reklili so nam, da se moramo žrtvovati in se ne smemo na noben način umakniti, ker sicer pridemo pred vojno sodišče. Od moje čete so rest ostali pri življenju le še trije vojaki, ki so bili ranjeni in ujeli kakor jaz.« Vojni ujetnik je tudi povedal, da Timošenkove čete po cele tedne niso mogle spati, ker jih je stalno vznemirjalo in napadalo nemško letalstvo. Na vzhodnem bregu je bilo bombardiranih na stotine vlakov. Vagoni so bili razbiti ali požgani. Proga je bila vsa razdejana. Dolge vrste avtomobilov so stale pred rekami. Le redki so se lahko rešili.

Berlin, 4. avgusta. DNB: V dopolnilo k bojem na vzhodnem bojišču sporoča nemško vrhovno poveljstvo, da so nemške in zavezniške čete zaposlene pri preganjanju sovražnika, 2. avgusta prekorale črto Bjelaja Glina—Bašanta. Letalstvo je v velikem donskem kolenu uničilo dva železna in dva pontonska mostova čez Don. S tem je sovražniku onemogočen dovoz rezerv, hrane, orožja in streliva. Nad raznimi bojišči na južnem odseku je bilo sestreljenih 29 boljševiških letal. Pri Rževu je izvedel sovražnik 2. avgusta s pehoto in tanki množične napade na nemške postojanke. Imeli so težke izgube v ljudeh in gradivu. Na tem področju je zelo deževalo ter je močvirno ozemlje oviralo kopenske boje. Na srednjem odseku so ta dan Nemci sestrelili 26 sovražnih letal. Na bojišču pri Volhovu je sovražnik ponovil svoje napade na neko mostišče in sicer istočasno od juga, jugovzhoda in severa. Vsi napadi so bili odbiti, Rusi so izgubili tri tanke. Na obkoljevalnem bojišču pri Leningradu je propadel neki sovražni sunek. Nemški lovci so na tem bojišču sestrelili 39 sovražnih letal.

K bojem pri Kubanju in v donskem kolenu

Berlin, 4. avg. AS. Nemške motorizirane edince se bližajo zgornjemu delu reke Kubanj. Neurejen odpor sovjetskih zaščitnic je bil hitro zlomljen. Iz vojaškega vira se je zvedelo, da so zmagovite nemške in zavezniške čete, dosegle do nekega važnega železniškega križišča, ležečega 75 km jugovzhodno od Saljska. Glede bojev v donskem kolenu se sporoča, da boljševiki ne le da nimajo tamkaj le močnih in dobro opremljenih sil, mar-

več tudi takšne postojanke, ki so zelo prikladne za obrambo. To kažejo tudi protinapadi, s katerimi se skušajo obdržati na svojih postojankah. O velikem številu sovjetskega orožja priča večerjše nemško vojno poročilo, ki pravi, da so Sovjeti izgubili nadaljnih 85 tankov, iz česar sledi, da so doslej izgubili na tem majhnem prostoru 567 tankov. Vsi ti tanki so izključno sovjetskega izvora. Angleški in ameriški tanki so zelo redki. Iz tega se da sklepati, da je mnogo angleškega in ameriškega orožja, namenjenega v Rusijo, potopljeno in da je sposobnost sovjetske vojne proizvodnje še vedno pomembna. Kar se tiče sovjetskega umika v kubanski pokrajini je zelo verjetno, da bodo Sovjeti lahko nudili precejšen odpor na južnem bregu te reke. Kasnejši potek bojev bo pokazal, kolikšne rezerve ima sovražnik na Kavkazu. Vsekakor je boljševizem že načel svoje rezerve. Lanske bitke, velikske žrtve pri ponesrečenih zimskih ofenzivah in sedanji boji so mu zadali nepopravljive vrzeli. Zadanje tedne bi se dali na prste prešteti sovjetski ujetniki, stari 20 do 30 let. Prevladujejo ujetniki, ki imajo manj kakor 20 ali več kakor 30 let.

Ameriški manevri

Lisbona, 4. avgusta. AS: Newyorški radio poroča, da so se večerj v Združenih državah pričeli »tajni manevri« ameriške vojske. Pri tej priložnosti bodo po napovedovalčevem sporočilu preučevali najmodernejše vojaške nakane kopenske vojske.

Adana, 4. avgusta. AS: Novi predsednik iranske vlade Sajid Kawam je prevzel svoje poše.

Prijateljski opomin Indiji

Japonska je pripravljena priti Indiji na pomoč

Tokio, 4. avgusta. AS: »Indija dvigni se!« pravi »Asahi« v svojem uvodniku, kjer beremo med drugim: Čez tri dni bo padla odločitev izvršnega odbora vseindijskega kongresa in Anglija je že mobilizirala vse svoje sile, prosila za pomoč Združene države ter se obrnila celo na Čangkajška, predstavniki angleške politike in angleške propagande pa govore o trdni odločnosti Angležev ostati v Indiji. Vse to pa nima nikakega pomena, ker Anglija, tepena na vzhodu in zahodu, nima

nobene sile, na katero bi lahko oprla svoje grožnje, ameriška pomoč pa je samo čista domišljija. Anglija bo lahko s svojimi besedami kvečjemu strahila udeležence kongresa. Torej, »Indija vztrajaj!«, kajti če bo Anglija poskusila z nasiljem, čaka močna japonska vojska, pripravljena na tvoji meji in z naklonjenostjo spremlja tvoje gibanje za neodvisnost. Pripravljena ti je priti na pomoč. Indija ne sme izgubiti priložnosti za svojo neodvisnost.

obalah, v Indijemem morju ter v avstralskih vodah 8 trgovskih ladij z 68.000 tonami. V zvezi s tem poroča tokijski radio, da so japonske podmornice od začetka vojne potopile 374 ladij z 2.600.000 tonami.

Turški poslanik odpotoval v Kujbišev

Carigrad, 4. avg. DNB: Novoimenovani turški poslanik za Sovjetsko Rusijo Deševat Aikalin je sredi odpotoval iz Ankare v Bagdad. Od tam namerava oditi v Teheran, iz Teherana pa z letalom v Kujbišev.

Anglosaška zadrega na morjih

Rim, 4. avgusta. AS: »Popolo di Roma« piše: Dogodki na vzhodnem bojišču ne smejo zasenčiti — kar bi radi Amerikanci — tiste vojne, ki najbolj neposredno zadeva anglosaške sile, to je podmorniške vojne. Nemške podmornice so zadale angleški in ameriški trgovski mornarici že velikanske izgube, ki ne znašajo nič manj kakor 19 in pol milijona ton. Izgube so začele strahotno naraščati ravno v času, ko so Združene države stopile v vojno. Poveljnik nemškega podmorniškega brodogradništvaja admiral Dönitz je v zadnjem razgovoru s časnikarji omenil, kako je sovražnik smatral 500-tonske podmornice za »Coastal boats«, to je obalne čolne, ki z evropskih obal ne morejo na visoko morje. V resnici pa se je zgodilo drugače in zato se oblika ladijskih spremljav ni obnesla. Ko so Združene države stopile v vojno, so izvale povečanje protiblokade in nemške podmornice, delujoče v sovražnih vodah, so vdrle celo v ameriška pristanišča ter v izlive ameriških rek. Da bi nadomestili izgube

trgovskega ladjstva, so začeli Anglosasi govoriti o nujnosti velikanskih prevoznih letal; toda ta letala bi treba šele narediti. Navzile porazom na vseh bojiščih Amerikanci še nadalje sanjajo in si delajo utvare za bodočnost.

Berlin, 4. avgusta. AS: V zvezi z dejstvom, da so Nemci potopili 19 in pol milijonov ton sovražnega ladjstva — piše »Völkischer Beobachter« — se ni čuditi poročilu ameriške propagande o uradni potrditvi čudovitega Keiserjevega predloga za gradnjo velikanskih prevoznih letal. Londonska propaganda, kakor na primer »Sunday Express«, ni navdušena za Keiserjev predlog iz preprostega razloga, ker bi šlo izdelovanje prevoznih letal na škodo bombnikov. »Deutsche Allgemeine Zeitung« piše, da bi se dalo izdelati zadostno letalsko brodogradnjo v štirih ali petih letih, vendar pa še tako veliko letalo ne bi moglo prevažati tankov ali velikih topov.

Poglavnik obiskal kolonijo, ki jo je organiziral GIL

Zagreb, 4. avg. AS. Poglavnik je obiskal počitniško kolonijo, ki jo je organiziralo odposlanstvo italijanske Fašistične Stranke na Savi za 300 otrok ustaške mladine. Poglavnik je prišel v kolonijo v spremstvu italijanskega ministra in voditelja odposlanstva Fašistične Stranke. Tam je poslušal petje, nato pa prisostvoval gimnastičnim vajam, za katere je otroke zelo pohvalil. Italijanskim voditeljem kolonije se je Pavelič živo zahvalil, kakor tudi odposlanstvu Fašistične Stranke za njeno iniciativo.

Iz bojev na Kitajskem

Tokio, 4. avgusta. AS: Brzojavke iz Kitajske poročajo, da so japonske čete v Čekiangu zasedle mesto Zangpan. Druge japonske kolone pa so zlo-mile sovražni odpor južno od Vanšovšana.

Tokio, 4. avg. AS. Domei poroča, da so na jugu iz kitajske province Čekiang Japonci zasedli Sungjang. To središče je doslej služilo kot glavni stan čungkingiški armadi, ki deluje ob zgornjem toku reke Vu.

Boji na Novi Gvineji

Bangkok, 4. avgusta. AS: Po poročilih iz Avstralije so japonske sile na Novi Gvineji zasedle letališče Kotoda. Letališče je 90 km oddaljeno od Moresbyja.

Japonske podmornice so potopile 374 sovražnih ladij

Tokio, 4. avgusta. AS: Zadnji teden so japonske podmornice potopile na zahodnih ameriških

Slovesen pokop nemškega generalnega konzula dr. Broscha

Ljubljana, 4. avgusta.

Včeraj popoldne se je Ljubljana poklonila epini nenadno umrlega nemškega generalnega konzula dr. Broscha. V Ljubljani dr. Hansu Broscha. Stevilni venci so posli njegovo rakev, na žalost se je že dolgo pred pogrebom zbrala množica ljudi, ki so ga pospremili na njegovi poslednji poti. Polnoštevilo so bili zbrani ob rakvi generalnega konzula dr. Broscha člani tukajšnje nemške kolonije ter raznih nemških kulturnih ter drugih organizacij in ustanov. Polnoštevilo so prihiteli k pogrebu svojega dragega, očetovskega akrbnega šefa tudi uradni tukajšnje generalnega konzulata, ki niso imeli v njem samo svojega službenega predstojnika, ampak tudi vzornega tovariša in svetovalca.

Pogreb blagoga pokojnika je dobil posebno svečano obeležje z navzočnostjo odličnih predstavnikov oblasti. Za rakvijo nepozabnega pokojnika so korakali tik za pokojnikovimi svoji Visoki komisar Ekse, Emilio Grazioli, Ekse, general Mario Robotti, poveljnik XI. armadnega zbora, Zvezni tajnik Orlando Orlandini, mestni poveljnik general Renzo Montagna, poveljnik oddelka Črnih straj, »Motagna«, general Adolfo De Rienzi, poveljnik divizijske pehote, general Armando Lubrano, predsednik razmejne komisije, comm. Domenico Ravelli, ljubljanski kvestor, general Rupnik Leon, ljubljanski župan, comm. dr. Tranchida Salvatore, ljubljanski podžupan, polkovnik Antonio Caravetta, poveljnik 18. topniškega polka, podpolkovnik Luigi Geronazzo, kot spremljevalec Visokega komisarja, major Ettore Giovannini, poveljnik oddelka Črnih straj.

Uradni razglasi

Racionirana živila v avgustu

Prehranjevalni zavod Visokega komisariata za Ljubljansko pokrajino sporoča: V mesecu avgustu pripadajo v Ljubljanski pokrajini posamezniku sledeči obroki racioniranih živil.

Predmet	Obrok v gramih dnevno mesečno
kruh	150
ali krušna moka	150
ali koruzna moka	225
testenine	1000
riž	1000
maščobe (samo surovo maslo)	400
sladkor	500
milo	100

Krušne moke bo mogoče nakupiti le na 25 odrezkov; na ostalih 6 odrezkov je treba nakupiti in so trgovci dolžni prodajati samo koruzno moko.

Razpust Družbe za upravo Tabora

Službeni list z dne 1. avgusta prinaša v 61. kosu:

Visoki komisar za Ljubljansko pokrajino na podlagi člena 3. kr. ukaza z dne 3. maja 1941-XIX št. 291, glede na svojo naredbo z dne 16. julija 1941-XIX št. 69 o razpustu političnih društev, glede na zapis javnega notarja dr. Andreja Kuharja z dne 23. oktobra 1937 št. 6161 o ustanovitvi Družbe za upravo Tabora, družbe z o. z., po katerem se je ta družba ustanovila z edinim namenom, da prevzame upravo in vzdrževanje sokolskih domov, predvsem pa doma Sokola Tabor v Ljubljani in je tako bila v obliki družbe z omejeno zavezo v resnici politična združba, ki je s Sokolom, čigar ustanova je, delovala italijanskim koristim nasproti, in glede na svojo določbo od 11. septembra 1941-XIX št. 41, s katero je bil imenovan fašist rag. Lodovico Maffei za komisarja-likvidatorja Sokola — odreja:

Člen 1. Določbe navedbe z dne 16. julija 1941-XIX št. 69 se razširja na Družbo za upravo Tabora, družba z o. z. Likvidacija imovine se poverja po navodilih in s področjem iz določbe z dne 11. septembra 1941-XIX št. 41 fašistu rag. Lodovico Maffei, komisarju-likvidatorju društva Sokol.

Člen 2. Rok petih dni za izročitev listin po člen 3. navedbe z dne 16. julija 1941-XIX št. 69 začne teči z dnem, ko stopi ta naredba v veljavo. Izročiti se morajo komisarju-likvidatorju.

Člen 3. Ta naredba stopi v veljavo na dan objave v Službenem listu za Ljubljansko pokrajino.

Predpisi o porazdeljevanju tekstilnih izdelkov, obutve in oblačilnih predmetov

1. športno blago: Za točno uporabljanje čl. 17. navedbe Visokega komisariata z dne 8. nov. 1941, št. list št. 512-90-1941, se ugotavlja, da se smatrajo za športno blago predmeti, ki so obseženi v sledečem seznamu:

Športne halje, volnene ali sukane kolenke, golenke, elastični ovoji, suspensoriji, jope iz platna Olona za borenje, hlače iz platna Olona za borenje, rokavice za borenje, vreče za orožje, troktniki platnati, usnjeni pasovi, trobojni ščiti, usnjeni čevlji za nogomet, hokej in rugby, usnjeni čevlji za boks in za lahko atletiko, usnjeni čevlji

Razen tega so bili navzoči tudi številni častniki kot zastopniki posameznih oddelkov.

Nemške oblasti so predstavljali: nemški generalni konzul dr. von Druftel kot zastopnik nemškega zunanjega ministra von Ribbentropa in nemškega poslanika v Rimu von Mackensena, poljski major Karl Holst, zvezni častnik pri Visokem komisariatu, kot zastopnik poljskega generalobrista Dalugeja in kot zastopnik poljskega šefa za Koroško in Kranjsko, višji oddelkovni vodja SS poljskega generalni poročnik Roesener in predstavnik Heimabunda, za nemško kolonijo in za konzulat kancler Liebenberg.

Hrvaške oblasti so zastopali: dr. Zvonimir Ivanič, konzul Neodvisne države Hrvaške, podkonzul K. Lelas, obo v spremstvu uradnikov konzulata.

Pietetna in ginjena je bila poklonitev Ljubljane ob svezem grobu nepozabnega generalnega konzula dr. Broscha. Njegovi dobroti, ljubeznivosti bo ohranjen trajen spomin v srcu vseh, ki so ga cenili in spoštovali.

V imenu narodnosocialistične stranke je položil na grob venec njen zastopnik Grubitz, ki je zastopal tudi inozemsko strankino organizacijo.

Nemški generalni konzul dr. Hans Brosch se je rodil 8. avgusta 1883 v Leibnitzu (Sudeti), prevzel vodstvo nemškega konzulata v Ljubljani 19. avgusta 1939. Nekaj časa je bil pridelen zunanjemu ministru, še poprej pa pet let nemški konzul v Tetuanu v Maroku. Od leta 1927 do 1934 je bil konzul na nemškem generalnem konzulatu v Barceloni in od 1922 do 1927 legacijski tajnik pri nemškem odpravnstvu poslov v Rigi. Nedavno je bil imenovan za nemškega generalnega konzula.

za kolesarske dirke, usnjeni čevlji za rokoborce in dvigalce uteži, čevlji za borenje s podplati iz gume ali bivolove kože, usnjene coklje z usnjenimi robovi, čevlji iz usnja ali gume za jadralce.

Potemtakem se morajo nakupnice, ki jih Pokrajinski korporacijski sveti smejo izdajati na prošnje, ki jih vidira C. O. N. L., nanašati samo na racionirane predmete, ki so obseženi v gornjem seznamu.

2. Točke za sukanec, preje za vezenje in podpletanje. Z ozirom na nove odredbe, ki jih je izdalo Koropracijsko ministristvo v pogledu sukanca in preje za vezenje in podpletanje, se odreja, da se število točk, določenih v skupini VI, tabele A, ki je priložen naredbi Visokega komisariata z dne

Stoletnica frančiškanskega mostu

Zahodna stran pročelja na srednjem ali vzhodnem delu sedanega trimostovja v Ljubljani ima napis v velikih kovinastih črkah: Archiduci, Francisco, Carolo, MDCCCXLII, Civitas. Pod napisom je venec, prav tako iz kovine. Ta je posebej vreden omenbe, ker je pred poslednjo poglavitvijo in novo ureditvijo struge in nabrežij Ljubljane bil zanesljiv vodokaz. Če ga je ob povodnji dosegla voda in vanj pljusala, je bilo Barje popolnoma preplavljeno in dostop nani, razen s čolni, povsem nemogoč. Letos poteka potemtakem stoto leto, kar je bil zgrajen ljubljanski frančiškanski most. Je prehod čez Ljubljanico na najzivejšem in najpomembnejšem mestnem kraju. Naj navedemo nekoliko podatkov, tičočih se tako tega mostu samega kakor dogodkov, ki so se vrstili v preteklosti v njegovi bližini.

V Ljubljani sta bila v starejšem času samo dva mosta: »gornji« ali danes »čevljarški« in »spodnji« ali »špitalski«, t. j. sedanji »frančiškanski«. Prvi je bil vsaj do leta 1324 edini ljubljanski most, kajti drugega so si omislili šele tega leta. Gornji most je bil svoje dni sedež kramarskih kolib, katerim so se morale umakniti poprejšnje mesarske stoinice, in sicer na pobudo cesarja Maksimilijana I., vladajočega med leti 1493 do 1519. Špitalski most pa ni imel že za Valvasorja skoraj nobene stoinice. Leta 1657 je dal zgraditi mestni magistrat na vsaki strani mostu štiri do pet kramarskih kolib. Njihovo število se tudi do prve polovice osemnajstega stoletja ni znatno izpremenilo. Najboljši dokaz za to trditve nudi spodnji del Metzingerjeve olinatne slike sv. Florijana iz leta 1738 v cerkvi sv. Petra, ki ga je moči videti povečanega tudi v veži njenega župnišča. Slika, odnosno njen omenjeni del, prikazuje na levi strani mostu (v smeri današnje Stritarjeve ulice) znamenje — razpelo z obstranskima kipoma žalostne Matere božje in sv. Janeza Evangelista — katero je dal napraviti oče, ki mu je sin utonil v Ljubljani. Pred razpelo ali križjem je brlela lučka, pri kateri so baje prižigali tobakarji ponoči pipe.

Po želji kramarjev in obrtnikov je postavil mestni magistrat leta 1764 na mostu sedem novih kolib, a leta 1788 nadomestil znamenje s še nadaljnjo kolibo. Grede čez Ljubljanico proti sedanjemu Marijinemu trgu je bilo na levi strani mostu devet, a na desni deset prodajalnic. Trgovci Ivan Krstnik Primic, oče Prešernove oboževanke Julije in lastnik hiše v Kapucinski ulici št. 50 (zdaj Wolfova ulica št. 6), je razpolagal na vsaki strani mostu s po eno

S. nov. 1941, št. list št. 512-90, izpremeni takole: Odrezki v abecednih črkah sukanec, za 100 tekočih metrov... 1, preja za vezenje in podpletanje za vsakih 5 gr... 1.

Nakazovanje usnja za mesec avgust 1942. Čevljarji, ki žele, da jim pokrajinski svet korporacij nakaže primerne količine usnja za mesec avgust 1942, morajo ob predložitvi evidence o porabljenem usnju dokazati, da so za mesec julij 1942 nakazane količine v celoti porabili. Za prejemanje usnja je izdal pokrajinski svet nova pooblastila. Vsi čevljarji morajo tekom meseca avgusta 1942 zamenjati svoja pooblastila, ker sicer za mesec september 1942 ne bo mogel na podlagi dosedanjega pooblastila dobiti nihče nakazila za usnje. Nova pooblastila izdaja Združenje industrijev in obrtnikov, odsek za obrtništvo v Ljubljani.

Poljedelstvo na Hrvaškem

Ker je Hrvaška poljedelska država, je najvažnejša naloga njenega načrtnega gospodarstva obnova in razvoj sodobnega poljedelstva. Čeprav so nekateri deli države poljedelsko že vzorno urejeni, bi se dal povprečni donos še znatno dvigniti, o čemer razpravlja minister za poljedelstvo Oto Frančič. Po njegovih izjavah se najbolj ovirajo razlike v socialni strukturi prebivalstva uvedbo koristnih ukrepov, ki bi pospeševali poljedelstvo. Na jugu države približno okrog 40% prebivalcev ne zna pisati, niti brati, zaradi česar je oteženo tudi vsako delovanje v smislu sodobnega poljedelstva. V severnih delih države je bil že izpeljan prehod v enodružinska gospodarstva. Tu se je moglo razviti tudi zadružništvo. Najbolj napredni so med poljedelci seveda Nemci, katerih naselja so v primeri s hrvaškimi tako v socialnem kakor tudi v gospodarskem pogledu vzorna. Agrarna ureditev Hrvaške se je z reformami temeljito spremenila. Osvoboditev kmetov, ki je nastopila pred sto leti in se more enačiti z osvoboditvijo kmetov v Avstriji in Ogrski, je dala samostojnost 113.000 kmečkih družin, ki so tako postale gospodar nad 560.000 hektarji zemlje. Ta osvoboditev je kmetje rešila visokih terjatev v pridelkih, ki so jih do tedaj morali dajati svojim zemljiškim gospodarjem.

V sedanjem hrvaškem kmetijstvu prevladuje mali posestnik. Kmetije, ki merijo od dva do deset hektarjev, obsegajo 55% vseh kmetij, 37% vseh kmetov pa živi celo na kmetijah, ki so manjše kakor 2 hektarja. Na teh premajhnih kmetijah, ki ne morejo več v celoti izrabiti razpoložljivih delovnih moči, bo treba najti

prodajalnice. Ostale pa so imeli po štirje kramarji in čevljarji moštiri, potem trije vrvarji, dva milarja, po eno sedlar, branjevec in kupčevalec s soljo in žganjem, a ena je bila last nekakega poštnega oficijala. Ker so bile kramarske kolibe občinske, zato so morali njihovi namerniki plačevati mestu zanje po šest do deset goldinarjev na leto. Mesto je bilo leta 1784 prisiljeno, prodati vsa svoja zemljišča in poslopja, ki so količinski donosala. Zategadelj je prodala Kresija na javni dražbi tudi mestne kramarske kolibe. Kupec kolibe je bil poslednji njen lastnik za vse večne čase.

Vhod na most so zapirala na desnem bregu Ljubljane špitalska vrata, pri katerih je stanoval sodni sluga. Poslopje, visoko dve nadstropji, je imelo velika mestna vrata, ki so se široko in na stežaj odpirala. Še pred nekoliko desetletji so se spotaliki Ljubljanci zaradi nad njihovo širokostjo ter rabili primero, kadar se je komu zazdehalo: »Ziaš kakor špitalska vrata«. Z levega brega Ljubljane je bil dohod na most skozi polkrožen, zelo širok, baročni portal s tremi stolpci na slemenu. Vrata in portal so podrla leta 1786.

Sprichi stalnih domala vsakoličnih večkratnih poplav na Ljubljanskem bregu so poglabljali med leti 1824 do 1826 vnovič Ljublanico. Mosta sta postala sčasoma za promet skrajno nevarna, pričakovati je bilo, da se ta ali oni nekega dne podre, odnosno zdrkne s kolibami vred v vodo. Ilirski gubernij je zaradi tega dne 24. junija 1834 ukazal preko Kresije mestnemu magistratu, naj obo čimprej podre in ju nadomesti z novima, varnejšima.

Zavoljo tega je sklenil mestni zastop leta 1840 zgraditi nov, kamnit most. — Razpisano gradbo mostu je izdal št. dne 26. marca 1841 beljaški stavbenik Giovanni Picco za znesek 39.499 goldinarjev, ki se je zvišal sprichi nepričakovanih vmesnih stroškov ob koncu pa na 46.316 goldinarjev. Stari most so jeli podirati sredi meseca maja leta 1841, ko so zgradili poprejši zasilni bry za pešce čez Ljubljanico. Gradnja mostu je vzile temu, da je bila težavno delo, razmeroma hitro napredovala, kajti most je bil dogotovljen že v začetku jeseni naslednjega leta ter izročen svojem namenu v nedeljo dne 25. septembra 1842. Slavnosti se je udeležil na povabilo tedanjega mestnega župana Janeza N. Hradekega: tudi nadvojvoda Franc Karel, oče cesarja Franca Jožefa I. Ko je stopil visoki dostojanstvenik kot prvi na most, so zagrmeli topovi na Gradu. V zvezi s proslavo znamenitega dogodka so bile v mestu različne

Kaznovani obrtniki in kupci

Urad za kontrolo cen na Visokem komisariatu sporoča: Okrajni kapitanat v Novem mestu je v preteklem mesecu kaznoval zaradi prestopkov naslednje obrtnike in prodajalce:

Ker sta kupovali racionirana živila brez pooblastila sta bili kaznovani Orehek Antonija, stanujoča v Ljubljani, Mestni log 3, in Sanca Smiljana, iz Ljubljane, Cesta na Rožnik 29 s 50 lir globe in zaplembo blaga. Za prepovedano prodajo racioniranih živil: Somrak Ivan, Dolnje Vrbove 7, občina Mirna peč, L 50 globe; Perpar Jakob, Ivana vas 11, občina Mirna peč, L 50 globe. Ker ni naznanil čevljev in ker je bil ugotovljen primanjkljaj v spisku zaloge, je bil kaznovan z globo L 50 Verbič Jurij iz Novega mesta, Ljubljanska 17.

Gospodarstvo

s primernimi ukrepi vlade najprej primerno rešitev. Vsa za obdelovanje sposobna površina države Hrvaške meri 5.678.636 ha. Od tega odpade na njive nekaj več kakor polovica, namreč 31,92%. Na teh njivah prednjači predvsem žito, ki zavzema malenkost nad 3 četrtine vse njivske površine. Pri dosedanjih pridelkih more prebivalstvo pri povprečni letini za silo shajati. Izenačitev slabih in dobrih letin in hkrati povečanje donosa na hektar bi bilo razmeroma lahko doseči z boljšim izborom semen, z regulacijami rek, z osuševanjem in z boljšimi poljskimi orodji in poljedelskimi stroji. Pri smiselnem kolobarjenju bi Hrvaška celo lahko zalagala Evropo z rastlinskimi maščobami in olji.

Poenostavitev izdelovanja britvic v Nemčiji. Napredujoča racionalizacija v vojni industriji in odredba državnega komisarja za cene so uredile izdelovanje britvic, nakar se je pripravljala skupnost nemških industrij za britvice že dve in pol leta. Svoj čas je industrija uporabljala za britvice štiri različne jeklene trakove (dva navadna jeklena in dva iz posebne zlitine). Odslej se bodo britvice izdelovale vse iz enotnega jekla, kar seveda ne pomeni poslabšanja kakovosti. Nasprotno, izbrana je bila najboljša jeklena pločevina, tako da bo večina britvic boljših kakor doslej. Oprema in izdelava britvic pa bo poenostavljena. Izdelovale se bodo v dveh debelinah in sicer z debelostjo 0,1 mm in nekoliko močnejše 0,13 mm. Vse znamke bodo mogle biti izdelane samo v dveh oblikah: s tako imenovano podolgovato luknjico in s tremi luknjicami. Odpravljene so vse znamke, ki so jih tovarne izdelovale za razne razprodajalce. Odslej bodo britvice imele le znamko tovarne in oznake tovarne, s katerimi bo povedana debelina in izvedba. Tako se bo v celoti skrtlo število znamk za britvice na 150 do 200, cena pa bo 4 penigov, odnosno 6 penigov, kar je manj kakor dosedanja povprečna cena.

Kaj vse že dobavljajo zasedena ozemlja na vzhodu. V Ukrajini računajo, da bodo letos pridelali 113,5 ton suhih kokonov sviloprejk. Iz tega se bo dalo izdelati okrog 30.000 kg surove svile. Ker vsa nemška država pridelala na leto kvečjemu 16.000 kg surove svile, bo sviloprejestvo v Ukrajini še prav posebnega pomena. — S Krima je prispela v Nemčijo zopet nova pošiljka surovega tobaka, in sicer 45.000 kg. Vsega skupaj je bilo doslej poslanih s Krima že 870.000 kg nepredelane tobaka. — Tudi v Ukrajini nameravajo pridelovati več tobaka in je državni komisar za Ukrajino odredil, naj se poveča s tobakom zasajena površina na 60.000 ha. To pomenja proti lanskemu letu povečanje za 20 odstotkov. Pri nasadih sodelujejo kot strokovnjaki in svetovalci nemški izvedenci, nemške trdnice pa so napravile posekne nasade z nemškimi in tujimi vrstami tobaka. Velike površine bodo zasajene tudi s tobakom, ki uspeva v vzhodni Prusiji in ki ima zelo mnogo nikotina.

Drag prevoz sladkorja. Pomanjkanje tovarnih ladij na ameriški vzhodni obali je prizadelo zlasti dovoz sladkorja s Kube v Združene države. Kako zelo je učinkovalo podmorniško delovanje Osi ob ameriški obali, dokazuje še najbolj izreden porast tovarnine za prevoz sladkorja. Pred enim letom je znašala tovarnina za tono sladkorja s Kube do ameriške obale poldrug dolar, danes pa zahtevajo prevozniki najmanj 12 dolarjev za tono. Poleg tega pa vedno tako primanjkuje ladij, da je dovoz nezadosten.

priditve, kakor dopoldne pod Tivolijem maša na prostem in velik slavnostni nastop vojaštva, popoldne dvorna gostija, zvečer pa razsvetljava mesta in ples v Kazini.

Ker na novem mostu nikakor ni kazalo obdržati kolib, so preselili leta 1842 kramarje v sedanjo Prešernovo ulico — v nizke, ozke hišice, ki se še zdaj vrste od frančiškanskega samostana proti hotelu »Sloncu«.

Ob zgraditvi so prekrstili novi špitalski most v Frančev most, današnje Cankarjevo nabrežje pa poimenovali hkrati Frančevo. Vendar se novo ime mostu ni nikdar posebno uveljavilo, zakaj ljudstvo mu je rekalo še dolgo potem najrajši špitalski, dokler se ga ni oprijelo sčasoma ime frančiškanski. Most je dobil leta 1933 predvsem zaradi razbremenitve prometa ob vsaki strani samostojna mostiča, namenjena le pešcem. In od takrat pravimo celotni napravi za prevažanje in prehajanje čez Ljubljanico na tem kraju kar »trimostovje«.

A. Potočnik.

Kronika diplomatskih zgodb in spletk:

DUNAJSKI KONGRES

Na Dunaju je zavladalo vzdušje nezaupanja in negotovosti, ki se velikih dogodkih vedno polasti ljudskih množic. Razni razglasi okrožnice pa tudi sramotilni lepaki in spisi, so preplavljali mesto. Tu navedem en primer:

Obvestilo narodu.

Bonaparte ne more vladati drugače, kakor v svoji imenitnosti. Napoleon se zadovolji z obstoječimi mejami in hoče zmagati Evropo v miru.

Kot varščino navaja sledeče:

1. karlečni naboj, s katerim je ustrašila Italijo;
2. zastupitev bolnice v Egiptu;
3. zločinstvo v Pichegru;
4. umor vojvode Enghienškega;
5. prisega francoski republik;
6. ponovni napad na vse države v Evropi;
7. oplenitev cerkv v Rusiji in v Španiji;
8. beg z Elbe;

9. ustanovitev tri tisoč bataljonov nacionalne garde s pretvezo nabora;

10. kršitev vseh pogodb, ki jih je sklenil — neizvzemši ono v Fontainebleauju.

Vohunov je kar mrgolelo. Marsikatera visoka osebnost s kongresa in izza njegovih kulis je bila nepričakovano osumljena in jo je policija nadzirala. Med temi je bil tudi princ Evgen.

Pisma, ki jih je princ pošiljal prve dni aprila iz Pariza na Dunaj, so poročala o velikem navdušenju, s katerim je bil sprejet Napoleon v Franciji. Princ je poročal, da pričakujejo v Parizu v kratkem povratek cesarice in prestolonaslednika, rimskega kralja, ter da se bo kraljica Hortenzija peljala do Strassburga — cesarici naproti.

Vsa ta pisma je policija prestregla; potem so jih brali na kongresu. Ni znano iz kakšnih razlogov so obsodili princa Evgena, da je v zvezi z Napoleonom. — Carja Aleksandra pa je pekla vest, da je v svoji veleikodušnosti ugovarjal proti načrtu, da bi Bonaparte internirali na kakšnem daljnem otoku. Napoleonov beg ga je silno razburil.

Ko je bil osumljen tudi Beauharnais, se mu je zdelo, da mora pretrgati zveze s princem, ki so bile že itak zrahljane, kakor je bilo znano. Poslal je k princu generala, ki mu je poročal o Beauharnaisjevi odločitvi.

Beauharnais se je na vso moč skušal opravičiti, toda brez uspeha, kajti že naslednjega dne je dobil nalog, da naj se umakne na Ba-

varsko, in sicer v Bayreuth, in da se zaveže s častno besedo, da se od tu ne bo nikamor ganil.

Ker na kongresu glede njegove bodočnosti niso bili še ničesar ukrenili, so mu ponudili kneževino Pontecorvo; z ozirom na njegov odstop pa začasi užitek njegovih italijanskih posestev — toda s pripombo, da ne sme tam prebivati. Razen tega je prejel še ustanovo — milijon kron.

Zavezniki so se bali, da bi se princ Evgen utegnil vrniti v Francijo, kjer bi lahko pomagal Napoleonu. Avstrija pa je želela, da ne bi šel v Italijo, ker se je bala njegovega vpliva v deželi, kjer je vladal prej kot podkralj. Avstrija, ki si je zopet pridobila svoje izgubljene province, se je na vso moč trudila, da bi jih obdržala. Generali in častniki italijanske armade so bili odstranjeni: poslali so jih na Ogrsko in v druge pokrajine; na njihovo mesto pa so prišli drugi ljudje. Z nazivom podkralja so poslali v Italijo nadvojvodo Johanna, ki mu je bila poverjena posebna naloga, da utrdi v zasedenih pokrajinah oblast avstrijskega cesarja.

Tako se je pričelo živavo politično delovanje za ustrahovanje Italije, ki je trajalo skoro pol stoletja, in čigar posledice so bile: prelite solze in prelita kri.

Talleyrandu se tudi ni bolje godilo kakor drugim, četudi mu je uspelo, da je strmoglavil Napoleona, in sicer na podlagi deklaracije, ki jo je sam predlagal. Končno je tudi njega doletela usoda izdajalec — tudi on, kot opolnomočeni minister Ludvika XVIII., je bil osumljen. Sicer pa je malo manjkalo, da ni zasakal svojega plašča po velru, saj so govorili, da je le bil naskrivaj v zvezi z Napoleonom.

(Dalje.)

Drobne novice

Koledar

Sreda, 5. avgusta: Marija Snežna; Ožbalt, kralj in mučenec; Emigdig, škof in mučenec; Afra, mučenica; Nona, sveta žena.

Četrtek, 6. avgusta: Gospod. spremenjenje; Sikst II., papež in mučenec; Hormizda, papež; Agapit, mučenec.

Novi grobovi

† Gospod Leopold Štrukelj, delavec pivovarne Union v Ljubljani, je izdihnil svojo blago dušo. Pogreb bo v eredo, 5. avgusta ob pol petih popoldne z Zal, iz kapelice sv. Janeza, k Sv. Križu.

† Gospod Franc Anžin, posestnik v Tomačevem, se je v 70. letu svoje starosti preselil v večnost. Pogreb bo v sredo ob 4 popoldne izpred hiše Zalošči, Tomačevo 22, na pokopališču k Sv. Križu.

† Gospod Pavel Masič, strojnik Južne železnice v pokolu v Ljubljani, je previden s tolažili sv. vere, mirno v Gospodu zaspal. Pogreb bo v četrtek, 6. avgusta ob 5 popoldne z Zal, iz kapelice sv. Jožefa, na pokopališču k Sv. Križu.

Naj jim sveti večna luč! Zaljubljenim naše iskreno sočasje!

V zbirki »NAŠA KNJIGA« je izšel
I. del (438 strani)

velikega Budakovega romana

OGNJIŠČE

Za nenaročnike na zbirko je cena L 75.—

Knjiga je umetniško opremljena in vezana v celo platno

Dobite jo v Ljudski knjigarni, Pred Škofljo 5
v njeni podružnici Miklošičeva 5 in v drugih ljubljanskih knjigarnah

— Duhovne vaje za dekleta bodo v Lichtenturnovem zavodu od 13. do 17. avgusta. One udeležene, ki žele imeti oskrbo v zavodu, naj prinese s seboj živilske karte ali pa živila. Duhovnih vaj pa se udeležujejo lahko tudi vsa ona dekleta, ki bi imela hrano doma. — V obeh primerih pa prosimo, da se prijavite na naslov: Lichtenturnov zavod, Ljubljana, Ambrožev trg 8. — Pričetek duhovnih vaj bo 13. avgusta ob 6 zvečer; nadaljnji spored dobite v zavodu.

— Založba »Naša knjiga« razpošilja te dni prvo knjigo pravkar izišlega Budakovega romana Ognjišče. Ker za ljubljanske in druge naročnike veliko naslovov ne vemo, prosimo, da pridete, kdor je v nekaj dneh ne bo dobil, knjigo iskat v Ljudsko knjigarno, Pred Škofljo 5.

— Vreme se spreminja. V ponedeljek je čez dan vladala pravcata poletna vročina, ki se spodobila za avgustove dneve. V senci je v ponedeljek toplomer dosegel najvišje stanje +30° C, stanje, ki ni bilo skoraj običajno zadnja leta v avgustu, ker je bil navadno temperaturni maksimum pod 30° C. Jutranja temperatura se je tudi za stopinjo dvignila. V ponedeljek je bilo jutraj +15, v torek pa +16° C. Na drugi strani pa je barometer padel in je v torek jutraj dosegel stanje 757.5 mm. Vreme se je nekoliko spremenilo in se nagiba k deževju. Herschel sicer napoveduje vedro in sončno vreme, toda pojavljajo se znaki za dež, ki je v majhnih presledkih padel že dopoldne in popoldne. V torek jutraj je bilo Barje brez meglice, bilo je močno soparno in delno oblačno. Vladalo je brezvetrije.

— Moralni čudeži, ki jih je raziskal in opisal dr. Fajdiga, so božji pečati na zgodovini Cerkev. Ali že imate to temeljito delo? Stane 20 lir in se dobi po knjigarnah.

— Domači paradižniki so dozoreli. Po Porciunkuli, to je v začetku avgusta, trdijo naši vrtnarji, dozore prvi domači paradižniki. Sicer so bili nekateri paradižniki prav zgodnjih vrst že prej zreli, vendar je bilo teh prav malo, tako, da sploh niso prišli v poštev za prodajo, sedaj pa jih je že toliko, da jih morejo nekateri gostitelji tudi prodajati. Paradižniki so sploh nekakšna ljubezen naših vrtnarjev, ker se po njihovi rdeči barvi najbolj lepo vidi, ali je kdo vešč in marljiv vrtnar ali ne. Paradižnike uživajo na vse mogoče načine, bodisi kar surove s kruhom, kakor rečimo sir, bodisi v solati ali pa kot dodatek drugim jedem, rečimo rižu. Izredno mnogo paradižnikov pa naše gospodinjice tudi vkuhavajo. V Ljubljani je zadnjih štirinajst dni paradižnikov zmanjkalo. Uvoženih iz južnih krajev namreč ni

bilo več, ker so pošli in so po Italiji že odbrani. Kdor si torej ni preskrbel ob pravem času paradižnikov iz južnih krajev, je bil zadnjih štirinajst dni brez njih. Zdal je te skrbi konec in paradižnikov je zopet dosti ter jih bo dovolj ves mesec avgust. Ze Ljubljana sama z najbližjo okolico pridela namreč prav mnogo paradižnikov vsako leto, letos pa jih bo še več, ker jih je bilo spomladi tudi več zasajenih.

— Prosa je zasačena več. Kakor vse vrste žita, tako so naši kmetje letos zasačili tudi prosa mnogo več, kakor običajno druga leta. Ze pred desetletji je bila kultura prosa v naših krajih zelo razvita, pred krompirjem pa je bila sploh glavna hrana našega kmetijskega ljudstva. Tako od Ljubljane dalje na deželo, bodisi proti Posavju, proti Dolenjski in proti Notranjski so se rastle široke njive prosa druga za drugo. Prosa je sploh eno naših najbolj hvaležnih in tudi najbolj domačih žit. Zlasti je zelo rodovitno, saj potrebuje le malo semena in že zraste vno klasje. Vzrokov, da so kmetje opustili gojitve prosa v taki meri, je več, predvsem to, da so raje pričeli gojiti krompir, ki daje bolj zanesljivo letino. Ljudje so se navadili tudi na boljše žitno hrano, čeprav so morali pšenico in rž uvažati, pa tudi koruza, bodisi domača, bodisi tuja, je v znatni meri izpodrinila prosa. Vendar pa so kmetje prav do današnjih dni ostali zvesti prosu. Zlasti okolica Dobropol je slovela po velikih njivah prosa. Da so se letos kmetje zopet odločili v večji meri za prosa, ni toliko vzrok v tem, ker računajo na večji pridelek kaše za ljudsko živilo, kar bo sicer tudi dobrodošlo, temveč tudi zaradi tega, ker hočejo imeti zanesljivo pičo za kuretinu, zlasti za jajčarice. Jajca pa gredo danes, kakor znano, rada v denar in vsak kmet pač gleda na to, da mu kure nesejo čim več jajc. Prosa pa je naravnost idealna piča za jajčarice. Pri nas bodo želi prosa okrog Malega Šmarja in kakor vse kaže, bodo polja prosa dala prav dober pridelek. Ako potrebujemo prosa za kašo, ga moramo dati pač v stope, medtem ko je za kure tudi nestopano prav dobro.

Ljubljana

Tečaji italijanščine

Institut za italijansko kulturo poroča: V ponedeljek, 3. avgusta, se je začelo vpisovanje za tri letne tečaje italijanščine jezika (nižji, srednji in višji oddelek). Vsak tečaj bo trajal dva meseca in sicer od srede avgusta do srede oktobra. Tečaji imajo pospešen in praktičen značaj in bo pouk v njih po tri ure na teden z lekcijami in konverzacijo.

Za vpisnino in obisk dvomesečnega tečaja je treba plačati 25 lir. Točen učni red bo čimprej objavljen.

*

1 Po vseh cerkvah so tridnevne tečaje pripravili na prvi petek v avgustu, ki je predzadnji v pobožnosti devetih prvih petkov. — Obhajajte zadostilno pobožnost devetih prvih petkov v čimvečjem številu.

1 Bratovščina sv. Rešnjega Telesa bo imela svojo mesečno pobožnost v četrtek, 6. avgusta, v uršulinski cerkvi. Zjutraj ob šestih bo sv. maša z blagoslovom za žive in rajne člane bratovščine. Udeleženci pobožnosti dobe ta dan popolni odpustek pod navadnimi pogoji. Vabimo k obilni udeležbi.

1 Mesečna rekolekcija ljubljanskih gg. duhovnikov bo v Domu duhovnih vaj na prvi petek, 7. avgusta. Začetek točno ob 5 popoldne. Zbirališče v hišni kapelici. Vsi ljubljanski gg. duhovniki vlijudno vabljeni. — Vodstvo.

1 Sv. maša zadušnica za pokojno gospo Klatzer Nežo se bo darovala v četrtek, dne 6. avg. t. l. ob 7 v trnovski župni cerkvi.

1 Sprejemni izpiti za I. razred gimnazije. Nov tečaj iz vseh predmetov se začne 10. avgusta. Pouk iz vseh predmetov (računstvo, slovenščina, zemljepis, zgodovina, prirodopis, risanje) je temeljit. Prijavljanje vsak dan od 9 do 12. Trgovski dom, Gregorčičeva 27, prišli.

1 Zavode, gostinske obrate, javne kuhinje j. dr. vabimo, naj se zaradi nakazila Francove cikrije še ta teden dopoldne zglaste v sobi št. 8 mestnega preskrbovalnega urada v II. nadst. Mestnega doma.

1 Prepoved kopanja v okuženih vodah. Ker v Ljubljani še ni do kraja izvedena kanalizacija, se na mnogih krajih izteka kanal, kanalski in greznični pretoki ter odtoki odpadnih voda v reke. Zato voda Ljubljanice od Pruskega mostu nav-

zdol, Gruberjevega prekopa od Karlovskega mostu navzdol in Gradašice ni le onesnažena, temveč so lahko v njej ob vsakem času tudi kali črevesnih nalezljivih bolezni in kali, ki povzročajo razne kožne in druge bolezni. Zato je tudi kopanje v teh vodah lahko zdravju nevarno, nevarno pa predvsem za širjenje črevesnih nalezljivih bolezni, raznih vrst tifusa, griže in nalezljivih vnetij črevesja. Kopanje v navedenih delih rek je iz javnih zdravstvenih razlogov tudi oblastveno prepovedano ter bo iz javnih ozirov žal treba tudi neposlušnim kopalcem tudi primerno postopati. Ni namreč prav, da bi pojedinci kljub uradnim odredbam izpostavljali v nevarnost lastno zdravje ter v primeru nalezljivega obolenja tudi zdravje drugega prebivalstva. Tudi se ne more dovoljevati, da bi razni neubogljivi otroci kvarili in razdirali nasipe in škarpe ob reguliranih rekah. Izgovor, da ni prilik za brezplačno kopanje, je prazen. Vsak občan se lahko, samo če upošteva osnovne zahteve reda in obzirnosti do sočloveka, koplje v brezplačnem kopališču ob Trnovskem pristanu in na Spici, kjer je prostora za stotine in stotine kopalcev. Opozarjamo predvsem starše, naj pazijo, kje se kopljejo njih otroci, da ne bo nepotrebnih skrbi za njih zdravje in nepotrebnih potov zaradi oblastvenih ukrepov.

1 Stopnice v Tivoliju. Dela pri gradnji novega otroškega igrišča, »otroškega rajca« v Tivoliju prav lepo napredujejo in delavci marljivo vihte krampe in lopate. Ze sedaj se kažejo prvi obrisi, kako bo igrišče v kratkem izgledalo. Hkrati delavci odkopavajo nasip, ki je zadrževal vodo v ribniku. Kakor znano, bo ta ribnik sicer ostal, toda v zmanjšani obliki. V nekdanjem drevedu ob ribniku so se dni postavili približno dva metra visoko betonske ogrode za bodoče stopnišče. Otroci in sprehajalci, ki bodo hoteli na otroško igrišče, bodo morali poprej po teh stopnicah ter se bodo otroci igrali takorekoč na višini, na nekaki mali planoti, dvignjeni nad ostalim Tivolijem.

1 Zajci in vročina. Na nedeljo sv. An. 26. julija je bila prav huda vročina, saj je toplomer v senci kazal celo +31 C. Zajci ne morejo prenašati vročine in zato umni rejci skrbje, da imajo zajci zračne, hladne in velike prostore. Kjer so zajci zelo na drenju, je vedno nevarnost, da začno vsled prehude vročine poginjati. Prav omenjeno nedeljo je mnogim rejcem poginilo večje število zajcev zaradi vročine. Poznavalci razmer, zatrjujejo, da jih je na raznih krajih v Ljubljani to nedeljo poginilo nad 25, saj je znan neki rejec, ki je sam

pripovedoval, da so mu kar 3 zajčki to nedeljo poginili.

1 Golobje vrste redkeje. Morebiti se bo kak Ljubljancem še spomnil, da je bila dobrim golobom pred nedavnimi leti napovedana vojna; začeli so jih preganjati iz edinega razloga, da kvarijo s svojimi odpadki monumentalne stavbe. Vojna pa je bila kratkotrajna in golobčki so ohranili svoja domovja v stolnici in na frančiškanski cerkvi, kakor tudi na starodavnem rotovžu. Golobi kaj radi zobljejo peške od melone. Vsak dan prilete po končanem trgu pred veliki kostanj in začno pobirati peške, ki jih je tam natrosil branjevec Joško. Ta prodaja melone in zbira peške, ki jih nato da golobom. Značilno je tudi, da teh pešk niti ne zameta kričavi vrabec, ki tudi pride delat konkurenco golobom.

1 Dve nesreči. Reševalni avto je v nedeljo in v ponedeljek prepeljal v bolnišnico več bolnikov in ponesrečencev, skoraj vse iz Ljubljane same. Doma je padla in se hudo poškodovala 59letna Terezija Cimerman, žena vlakovodje iz Albanske ulice 12 za Bežigradom. — V Mandelčevi ulici 15 je dobil pri padcu resne poškodbe na hrbtu 8letni sin služitelja Milan Simmonec.

1 Lanski red Torek in A naj dvigneta v sredo pri dnevnih blaginjah v Operi vstopnice za Balletni večer, ki bo v četrtek ob 17 v nadomestilo za lani odpadlo uprizoritev »Ero z onega sveta«.

Naznanila

GLEDALIŠČE. Opera: Sreda, 5. avgusta ob 17: »Trubadur«. Red A. Četrtek, 6. avgusta ob 17: Balletni večer. Lanski red Torek in A. — Petek, 7. avgusta ob 17: »Trubadur«. Red Četrtek.

RADIO. Sreda, 5. avgusta: 7.30 Pesmi in napetiv. 8.09 Napoved časa. 9.00 Poročila v slovenščini — 12.20 Plošče — 12.30 Poročila v slovenščini — 12.45 Duet Golob-Adamci — 13. Napoved časa. Poročila v italijanščini — 13.15 Poročila Vrhovnega Poveljstva Oboroženih Sil v slovenščini — 13.20 Lahko glasbo vodi dirigent Petralia — 13.50 Komorna glasba — 14 Poročila v italijanščini — 14.15 Koncert čeliste Cende Sedlbauerja (pri klavirju Marijan Lipovšek) — 14.15 Poročila v slovenščini — 17.15 Klasični orkester vodi dirigent Manno — 19.30 Poročila v slovenščini — 19.45 Operna glasba — 20. Napoved časa. Poročila v italijanščini — 20.20 Komentar dnevnih dogodkov v slovenščini — 20.30 Voljske pesmi — 20.50 Operna glasba — 21.20 Predavanje v slovenščini — 21.25 Simfonično glasbo izvaja orkester pod vodstvom dirigenta Viktorja De Sabate — 22.19 Koncert Ljubljanske komorne tria (M Lipovšek - klavir, A. Dermelj - violina, O. Sedlbauer - čelo) — 22.45 Poročila v italijanščini.

LEKARNE. Nočno službo imajo lekarne: dr. G. Piccoli, Belvejska cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62; mr. Gatus. Mosto - Zaloška cesta 47.

Kaj je novega pri naših sosedah?

Iz Triesteja

Smrtna kosa. V Prepotu di San Pelagio pri Aurisini je umrl g. Ivan Lupine, posestnik, 81 let star, oče pok. akademika Bogomila Lupine. Pokojni je županovljen v svoji občini 10 let, od 1909 do 1919. Bil je vzoren gospodar in nad vse skrben oče ne samo svojim otrokom, temveč tudi drugim je do zadnjih dni pomagal z nasveti in zgledi. Kako so ga vsi spoštovali, je najbolj izpričal njegov veličastni pogreb. Ohranili mu bomo v srehi večni spomenik. Bog mu bodi milostljiv plačnik!

Iz Spodnjega Štajerskega

Umrl je v mariborski bolnišnici Ivan Lešnik, trgovec iz Maribora.

Nesreče. 16letni učenec Rajko Krištof iz Maribora je na drevesu obiral sadje. Po nesreči je padel na tla in si zlomil roko. — 17letni viničarjev sin Karel Kodre od Sv. Križa nad Mariborom je stopil z boso nogo na zarjavel žebel in si zastupil kri. — Škerget Avgust, star 26 let, si je pri delu hudo poškodoval prsni koš. Prepeljali so ga v mariborsko bolnišnico.

Jubilej starega generala. V Gradcu živeči general pehote Ivan pl. Gričević je te dni obhajal 90letnico svojega življenja. Rodil se je leta 1852. v Cremoni. Leta 1872. je po končani vojaški akademiji stopil kot poročnik v armado. Zaradi svojih sposobnosti je hitro napredoval. Leta 1910 je kot general pehote stopil v pokoj.

Posledice prepira. V septembru leta 1940. so bile posestniku Neratu v Dupleku ukradene kokoši. Kljub poizvedovanju orožnikov niso mogli najti tatov. Pred kratkim pa se je Neratov sosed spri s svojo hčerko Matildo. Med preprirom ji je očital, da je ona ukradla kokoši Neratu. O tem prepriro so zvedeli tudi orožniki, ki so Matildo zaslišali. Matilda je tajala in izjavila, da je kokoši ukradla njena prijateljica Marija. Končno je bilo ugotovljeno, da je ena izmed obeh prijateljic kokoši ukradla, spekli in pojedli sta jih pa obe skupaj.

Iz Hrvaške

O junaštvu Hrvatov na vzhodnem bojišču je zelo laskavo pisal nemški list »Neues Wiener Tagblatt«. Tu opisuje junaštva hrvatske legije, ki je bila ustanovljena v 14 dnevi na poziv Poglavnika, da z orožjem v roki nastopijo v obrambo zahodne civilizacije proti boljševizmu. Kamor koli so bili postavljeni v boj, so se hrabro obnašali, kar je našlo pohvalni odmev tudi v Hitlerjevih govorih. Hitler je odlikoval z železnim križem I. razreda tudi hrvatskega bojvodka Kulenovića, ki je dozdaj dobil že sedem zmag v zraku na ruskem bojišču.

Obvezna delovna pomoč hrvatskih akademikov. Narodne novine prinašajo zakonsko naredbo, po kateri morajo vsi slušatelji hrvatskega vseučilišča ter ekonomske komercialne visoke šole obvezno stopiti v delovno pomoč, ki traja en mesec v času velikih počitnic. Oproščeni od tega dela so samo bolni, poročni ali kako drugače zadržani, ki pa se morajo opravičiti.

Iz Srbije

Zanimiva urbanistična rešitev Terazijske terase. Belgrajske arhitekta že dolgo časa muči vprašanje tako imenovane Terazijske terase, to je praznega mesta nasproti kavarni Moskve med Balkansko in Prizrensko ulico, odkoder je lep razgled na savsko stran. Arhitekti so imeli na izbiro dve možnosti: ali se ta terasa pusti odprta, ali pa se zapre s kakšno monumentalno stavbo, ki bo arhitektonsko zaključevala Terazije in trg kot pendant »Kazinic«. Na svoječasi razpis občine so arhitekti obravnavali eno in drugo možnost. Tako je tudi nemški arhitekt Kraft predvidel na tem mestu Narodno gledališče, monumentalno zgradbo. Zdal pa budi veliko zanimanje nov načrt arhitekta Kovaljevskega, ki je publiačan v belgrajskih listih. On je skušal združiti oba principa: odprto teraso in monumentalno stavbo. Stavba, ki naj bi bila monumentalna, ki pa naj bi imela s Terazij odprt prehod na teraso — za stavbo. Tam bi se ta terasa spuščala navzdol pra vdo ulice Kraljice Natalije. Sosodne zgradbe bi se ji pač morale prilagoditi, tedaj ko

bi se gradile, kajti tam so zdaj večino stare hiše, ki s emorajo podreti. Sama stavba bi bila pa velika zgradba z nekoliko nadstropji. Tudi je izražen namen, naj bi se pod to zgradbo (ki ji še ni določena svrha) izgradila moderno kopališče. Da bi stavba ustrezala arhitektonsko vsemu trgu pred njo, je projektant uporabil arkade, kakor so predvidene na drugi strani Terazij. Vsekakor zanimiv načrt za olepšanje glavne ulice ter za rešitev trga in — razgleda.



Dolgin - Debeluh - Ostrogled

Risbe ROM — Besedilo po K. J. ERBENU

61.



V DRUGI SOBI JE VIDEL OKAMENELEGA VITEZA, KI SE JE V BEGU PRED NEKOM SPOTAKNIL PA — SE NI BIL PADEL.

62.



PRI OGNJISCU JE SEDEL KUJAR IN JEDEL PEČENKO — OKAMENEL SEVEDA.

KULTURNI OBZORNIK

T. Grossi: Knez Marko, II. del

Takoj po prvem delu Grossijevega romana Marko Visconti, ki nosi v prevodu dr. Lovrenčiča naslov Knez Marko je izšel tudi drugi del od strani 195—338. Tako je ta znani italijanski zgodovinski roman iz 14. stol. deljen v dva dela samo iz knjižotrajnih razlogov ter je vezan izšel tudi v enem samem zvezku (lir 35), kar ustreza izvirniku.

Prav v tem drugem delu se zaplete in razplete romantična ljubezen med Bice, hčerko grofa del Balzo, in Ottorinom Viscontijem, na drugi strani pa strast starejšega kneza Marka Viscontija, ki pa ob romantični in žalostni usodi Bicini postane izpreobrnjenec in njun rešitelj iz rok spletakarjev. Marko Visconti se ob ljubezenski strasti, ki ga je zajela, ni več s tako voljo pečal s politikom, ter je s svojo vlado v Lucci, pozneje v Firenzi in v voljo priti v Milan, kjer je začel novo politiko Azon Visconti, prišel povsod v nemilost, zato sta se mu izneverila oskrbnik Pelargua in Lodrisio Visconti in ugrabila Bice, ki sta jo zaprla na grad Rosato, ter Otorino, ki sta ga zaprla na grad Castel Seprio. Tedaj pa sta bila Bice in Ottorino že tajno poročena (zopet motiv iz Zaročencev!). To trpljenje obeh jetnikov, je glavna vsebina teh zadnjih poglavij, pa tudi avanture, ki jih doživljata Lupo, zvesti Ottorinov oproda, in glumač Tromacaldo, ko rešujeta ujetnike in nosita sporočilo o njiju njunim sorodnikom. Pismo matere Hermeline staremu svojemu prijatelju knezu. Marko zaobrne vse v novo smer: knez sam rešuje Bice iz zaporov, v katerih pa so ji pošle vse moči in umira v naročju zveste Lavrete, pozneje pa tudi matere in soproge Attorina, katerega tudi reši Marko. Tako je Marko iz ljubezni do Hermeline in Bice prinesel svoje, ter zaslužil, da mu Ottorino odpusti.

Ob tej tragični ljubezni najboljše osebe v romanu — Bice — se tudi Marku utrga srce in odslej je živel le še nekako zmeden. Toda spletke Pelargua in Lodrisia, gredo še naprej ter zajamejo tudi Azana Viscontija, cesarskega namestnika v Milanu, čez, da mu streže po oblasti knez Marko. Ko torej pride knez Marko v namestnikovo palačo, ga najeti morilci vržejo skozi okno ter se na tlaku razbije.

Tako je končal veliki vojskovodja Marko Visconti, katerega srce je že preje doletel poraz — tako pri Hermelindi, kakor njeni hčerki Bici. Pisatelj sicer popravlja zgodovinske vire o njegovi smrti in v sklepu dokončuje življenjske usode drugih nastopajočih oseb, toda v glavnem je roman Marko Visconti zaključen s smrtjo lepe in plemenite Bice. Vse ostalo je samo zelo brana knjiga, kajti taka romantika, ki je vsa prepajena zlasti v tem drugem delu s čustvenim ljubezenskim koprnenjem ter s pravo romantično tragiko, kot je bila navadna v tedanjih wallerscotovskih grajskih zgodovinskih povestih, je še vedno dobrodošla širokim plastem bralcev. V tem pogledu je povest pravi plod svojega časa ter ne stopa iz okvirja tedanje mode. V Italiji je to modo uveljavil Manzoni z obširnimi romanom »Zaročence«, ki je izvir za navdih kneza Marka pa tudi njegov direkten zgled in celo predloga v najvažnejših motivih (župnik, zgodovinsko ozadje, poroka, spletke, posamezne osebe itd., itd.). Ko človek prečita vso lepo povest do konca — in bere jo z veseljem in uživanjem — se ne more ubraniti sodbje, da je ta povest resnično kot sem rekli zadnjič — »miniaturna izdaja »Zaročencev«. Pa to ne manjša cene v obeh bralcev, ki bodo to povest med letošnjimi knjigami »Slovenčeve knjižnice« morda najraje brali.

Prevod se lepo bere. Zlasti je treba omeniti lepe prevode pesmi, ki so kot vložki trubadurjev in glumačev vstavljeni v tekst ter jih je pesnik Lovrenčič z vsemi metričnimi težavami in rimami izvrstno poslovenil.

Tudi zunanja oprema je to pot ukusna. td.

Miklova Zala

SPISAL DR. J. SKET

RAJČE, GODEC



434.

Na Gradišču so med tem plesali Turki veseli in zadovoljni. Vsak si je sam poplačal za ves trud. Naravno tedaj, da so v splošnem veselju pozabili na strogo vojaško službo. Kako pa tudi ne? Saj je bila krščanska posadka na Gradišču premagana in vsi moški kot ujetniki zaprti v kletih.



435.

Kmalu je prišel večer in temna noč in na Gradišču se je tudi sovražnik vlegel k počitku. Nocoj je bila prva noč, da so Turki lahko spali brez strahu. Marsikakšen stražnik je zato zatislil oči, da se odpočije. To je vse opazil Davorin, katerega so Turki ujeli na preži, ko so jahali v Rožno dolino in ga odvedli na Gradišče.



436.

Davorin sklene, da nocojšnjo noč izkoristi za svoj načrt, da reši sebe in seveda, ako bo mogoče, tudi svoje tovariše, ki so jih vrgli v temne ječe na Gradišču. Zlasti bi hotel rešiti prijatelja in poveljnika Mirka. Zato obleče naskrivaj turško obleko, opase si krivo sabljo in vzame orožje, kakor so ga nosili turški vojaki.

SPORT

Škodljivci telesne zmogljivosti

Kdor hoče živeti po športnih načelih, se mora odreči marsikateremu užitku civilizirane družbe. Zlasti velja to za pitje alkoholnih pijač in za kajenje. Po zaužitju alkohola je sposobnost mišic tu pa tam trenutno večja, takoj za tem pa pade pod normalo. Športni zdravniki, ki so proučevali učinek alkohola na telesno zmogljivost, so se pri vsakem primeru in poizkusu prepričali, da je pitje alkoholnih pijač škodljivo.

LJUBLJANSKI KINEMATOGRAFI

Predstave ob delavnikih ob 16 in 18.15, ob nedeljah in praznikih ob 10.30, 14.30, 16.30 in 18.30

Samo 3 dni! Samo 3 dni!

Najpopularnejši komik MACARIO v izvrstni komediji burnega smeha

Morski razbojnik

(PIRATA SONO IO)

KINO SLOGA - TEL. 27-30

Dolgo pričakovani film globoke ljubezni in odpovedi!

Ubežnica

Slavna igralka Jole Voleri, Renato Cialente

KINO MATICA - TEL. 22-41

Iz življenja v dekliskem internatu

Željne ljubezni

V glavnih vlogah: Anne Shirley,

Ralph Bellamy itd.

KINO UNION - TEL. 22-21

Na neki policijski šoli so ugotovili, da je že majhna količina alkohola zmanjšala uspeh pri teku na 100 m za 2 m. To se pravi, da je tekač, ki je bil sposoben preteči 100 m v 12.2 sek., pretekel pod učinkom alkohola v istem času le 98 m. Pri planincih so ugotovili (Durig), da se je po zaužitju litru piva zmanjšala telesna zmogljivost za eno petino, izguba ali postojna moči pa se je povečala za eno sedminol!

Poizkus z atletki, ki dvigujejo uteži, je pokazal, da je bil uspeh potem, ko je popil vsak 2 l piva, za 16 odstotkov manjši. Takih primerov iz športno-zdravstvene literature bi lahko navedli celo vrsto. Znani so tudi slučajji, da je alkohol temu ali onemu koristil; vendar v takih primerih ne gre za večjo moč ali za smotnejše delovanje mišic, pač pa za sprostitve ali za druge činitele, ki spadajo v področje dušeslovja.

Strogi športni slog življenja zahteva odklanjanje rednega pitja alkoholnih pijač in tudi odklanjanje kajenja. Kdor pije in kadi, postane prijatelj stola, mize in postelje, njegova telesna nastojenost za šport se umakne udobnosti. Skratka, tak človek postane telesno len in je na najboljši poti, da zamenja športno igrišče ali razvedrilno udejstvovanje na vrtu z modernimi nadomestki: s promenado, kavarno ali podobnim.

Šport zahteva svežega človeka, ki komaj čaka, da v igrah, teku ali plavanju sprostijo svoje kipeče sile. Kot načelo naj bi pri vprašanju alkohola ali nikotina veljalo: Veliko škoduje veliko, malo pa malo! Čuvaj zdravja, prijatelj narave in naravnosti, športnik, tekmovalci in vsakdo, ki stremi za povečanjem telesne zmogljivosti bi se moral vsemu izogniti, kar ga ovira na poti k uspehu. To velja v polni meri tudi za pitje alkoholnih pijač in za kajenje. Malo škoduje malo, veliko pa veliko!

Šport v kratkem

V Rimu so gledali preteklo nedeljo mednarodni telovadski troboj, katerega so se udeležile poleg Italijank tudi Madžarke in Nemke. Prvenstvo med posameznicami si je priborila Italijanka Gellimi. V splošni oceni so dosegle Madžarke prvo mesto, Nemke drugo, Italijanke pa tretje.

Hrvatski plavalci bodo nastopili v soboto in nedeljo na meddržavni tekmi proti predstavništvu Slovaške. Za hrvatske barve bosta plavala Miloslavčič in Defilipis iz Zagreba, med vidnimi tekmovalci pa bodo tudi zastopniki stare plavalne trdnjave — Dubrovnika. Prireditelj bo v Zagrebu.

Mali oglasi

Sobe

Oddajo:

Opremljena soba sončna, separirana, zelo mirna, s souporabo kopalnice, se odda gospodu v vili Dermotova ul. 23.

Kupimo

Izrabite priliko

prinesite vse vrste stare vreče, krojaške in šiviljske odrezke ter vse stare cunje, ki vam najvišje plača: Grebene Alojzij, Sv. Petra cesta 23, telefon 24-26.

Prodamo

Njiva

na lepem kraju ugodno napredaj. Naslov v vseh poslovalnicah »Slovenca« pod št. 4356.

Nemški pisalni stroj

»Continental«, »Mercedes«, »Ideal«, »proda« »Torpedo«, Miklošičeva 78.



Po sklepu Vsemogočnega in previden s tolažili sv. vere je odšel v boljšo večnost naš nepozabni oče, stari oče, brat, ujec in tast, gospod

Masič Pavel

strojnik Južne železnice v pokoju

Pogreb bo v četrtek, dne 6. t. m. ob 17 popoldne iz kapelice sv. Jožefa, na pokopališču k Sv. Križu. — Maza zadušnica bo brana v torek, 11. t. m. ob 7 v župni cerkvi sv. Petra, Ljubljana, dne 4. avgusta 1942.

Zalujoči: Ivana, žena; Stanko in Pavel, sinova; Vida, hčerka; Ivana in Ivanka, snahi, vnuki in vnukinje in ostalo sorodstvo.



Umrli nam je naš ljubljani mož in dobri oče, gospod

Leopold Štrukelj

delavec pivovarne Union

previden s tolažili svete vere.

Pogreb nepozabnega pokojnika bo v sredo, dne 5. avgusta ob pol 5 popoldne v Zal. kapeli sv. Janeza, k Sv. Križu. Ljubljana, dne 3. avgusta 1942.

Zalujoča žena Ana, Ivan, sin, in ostalo sorodstvo.



Zalostnega srca javljamo, da nas je za vedno zapustil naš skrbni oče, brat in stric, gospod

Franc Anžin

posestnik v Tomačevem

previden s tolažili sv. vere, v 70. letu starosti.

Pogreb blagega pokojnika bo v sredo, dne 5. avgusta 1942 ob 4 popoldne izpred hiše žalosti, Tomačevo št. 22, na pokopališču k Sv. Križu.

Zalujoči otroci: Ignac, Franc, Ivan, Mici, in ostalo sorodstvo.

Giovanni Verga

34

Tone Nevolja

Roman.

Mena je bila mirna in si je sama zopet dala srebrno zaponko v kite, brez besede. Zdaj je imela toliko dela v novi hiši, kjer je bilo treba postaviti vsako stvar na drugo mesto in odkoder ni več videla nepljevega drevesa ter vrat sestrice Ane in Nunziata. Njena mati jo je božala z očmi, ko je delala poleg nje in milovala jo je z zvokom svojega glasu, ko je govorila: daj mi škarje, ali pa: pridži mi klopčič, ker svojo hčer je občutila v lastnem drobu, zdaj ko so ji vsi obračali hrbet. Toda dekle je prepevalo kot škorec, ker ji je bilo osemnajst let in pri teh letih, če je nebo modro, se vam smeji v oči in v srcu vam pojo ptički. Sicer pa za onega kristjana srca nikoli imela ni, je dejala materi na uho, medtem ko sta snovali vrotek. Mati je bila edina, ki ji je čitala v srcu in ki ji je izrekla dobro besedo v tisti tesnobi. — »Da bi vsaj bil boter Alfio, on bi nam ne obračal hrbita. Toda vrnil se bo, ko bo čas novega vina.«

Botre, ubožice, niso obračale hrbita Nevoljam. Toda sestrice Ana je bila vedno v opravkih, pri vsem delu, ki ga je imela za vzreditelj svojih hčera, ki so ji ostajale doma, hujše od obsejanih ponev. Botro Gosjo nogo pa je bilo sram, da bi se pokazala, ker jo je boter Tine tako grdo zagodel ubogim Nevoljam. Imela je dobro srce svakinja Gracija in ni govorila kot njen mož: »Pusti one, ki nimajo več ne doma ne domovine. Kaj te to briga?« Edina, ki jo je bilo od časa do časa videti, je bila Nunziata, z otrokom v naročju in z vsemi ostalimi, ki so šli za njo. Toda tudi ona je morala misliti na svoje stvari.

Tako teče svet. Vsakdo mora misliti na svoje stvari: to, kar je dejala botra Venera Tonetu gospodarja Toneta. Vsakdo mora misliti na svojo brado, preden misli na brado drugih. Tvoj ded ti ničesar ne da, kakšno obveznost imaš torej do njih? Če se oženiš, pomeni, da si sam ustvariš dom in kar zaslužiš, zaslužiš za svoj dom. »Bog je blagoslovil sto rok, toda ne vse v istem krožniku!«

»Lepa reč,« je odgovoril Tone. »Zdaj ko so moji sorodniki na cesti, mi pravite, naj jih tudi jaz kar na lepem zapustim! Kako se bo izvelel ded, da bo spravljal v plovbo. Previdnost in da bo hranil toliko njih, če pa pustim samega?«

»Opravite torej vi to med seboj!« je vzkliknila Zuppidda in mu je obrnila hrbet, da bi šla stikati po predalih ali po kuhinji, razmetavala, je vse, da bi si dala opravka in da bi ga tako ne gledala v obraz. »Svoje hčere nistem ukradla! Lahko bi zatislila oči, če nič nimate, ker ste mlad, ste vedno zdravi za delo in znate svojo obrt, tembolj, ker so ženini zdaj redki, pri tem vražjem naboru, ki pomeče vse mladeniče iz vasi. Toda če vam morajo dati doto zato, da bi jo snedli z vsemi vašimi, je to nekaj drugega! Svoji hčeri hočem dati enega samega moža, in ne pet ali šest ter ji natovoriti na ramena dve družini.«

Barbara se je v bližnji sobi delala, kot da ne čuje in je dalje kar se da hitro vrtela motovilo. Toda čim se je Tone pojavil na vratih, je povsila oči nad tute in je začela tudi ona kuhati dulec. Tako da je ubožec postajal rumen, zelen in vsake mogoče barve in ni vedel, kaj naj stori, ker ga je Barbara imela na lanihah kot vrabca, s tistimi črnimi očmi. Govorila mu je: »Pomeni, da mene nimate tako radi, kot svojci!« in zjokala se je v predpasnik, ko ni bilo matere.

»Primojduha!« je vzkliknil Tone. »Hotel bi se vrniti k vojakom!« In pulil si je lase, bil se

se pestjo po glavi, toda ni si znal izbrati odločitve, ki je bila potrebna, pravi bučnam, kot je bil. Tedaj je govorila Zuppidda: »Življenje kroji, vsakdo v hiši svoji.« Njen mož je ponavljal: »Dejal sem ti, da mi nevesčnosti niso pogodu!« »Vi pojditel delat, ker nič ne veste!« je odvrnila ona.

Vsakokrat, ko je Tone prišel k Zuppiddom, je našel tam zavilane nosove in svakinja Venera mu je vsakokrat očitala, da so Nevolje povabili botro Gosjo nogo, naj razčese Meno — lepo jo je razčesala! — da bi lizala copate botra Tineta, zaradi tistih par novčičev za hišo. Hišo pa si je potem navzlic temu vzel in jih je pustil v sami srajci, kot Jezuščka.

Mislite, da ne vem, kaj je rekla vaša mati Maruzza takrat, ko je še vihala nos, češ, da Barbara ni bila primerna za njenega sina Toneta, ker je bila razvajena kot gospodična in ni vedela, kaj je potrebno za dobro mornarsko ženo. Botra Rožičevka in svakinja Cicca sta mi to povedali, v pralnici.

»Botra Rožičevka in svakinja Cicca sta dve mrhi in govorita iz nevoščljivosti, ker nisem poročil Rožičevke,« je odgovoril Tone. »Kar se mene tiče, kar vzemite si jo! Lep dobiček bo imela Rožičevka!«

Tone se je hotel pokazati moža in ni se prikazal skozi dva ali tri dni. Toda mala Lia, ki ni vedela za vse one čenče, je še dalje prihajala na dvorišče botre Venera, da bi se igrala, kot so jo bili navadili, ko ji je Barbara dajala smokve in kostanje, ker je imela rada njenega brata Toneta. Zdaj pa ji niso ničesar več dajali. Zuppidda ji je govorila: »Ali prihajaš sem iskati svojega brata? Tvoja mati se boji, da bi ti ga ukradli, tvojega brata!«

Tudi Osa je prihajala na dvorišče Zuppiddov, z nogavičko na rami, da bi pljuvala ogenj na moške, ki so slabši od psov. Bar-

bara je očitala deključ: »Vem, da nisem dobra gospodinja kot tvoja sestra!« In botra Venera je zaključila: »Tvoja mati, ki je perica, bi dobro napravila, če bi oprala tisto boro obleko, ki jo imaš na sebi, namesto da bi v pralnici čenčala o zadevah drugih ljudi.«

Punčka ni razumela mnogih stvari. Ono malo pa, kar je odgovarjala, je Zuppiddo ježilo in ji je govorila, da je domenjena s svojo materjo Maruzzo in da jo ta nalašč pošilja tja, da bi ji dražila žolč. Tako da nazadnje punčka ni več prihajala. Venera je rekla, da je boljše tako, tako vsaj niso več prihajali vohunit v hišo, ker so se venomer bal, da bi jim ukradli njihov zaklad Bučmana.

Stvari so privedle do tega, da botra Venera in Dolginka nista več govorili med seboj in če sta se videli v cerkvi, sta si obračali hrbet.

»Boste videli, da bo prišlo do tega, da bodo izrekli metle! Ne nazivam se Rožičevka, če ne bo prišlo do tega! Lepo kupčijo je Zuppidda napravila z Bučmanom!« je vriskaje govorila Rožičevka.

Navadno se moški ne vmešavajo v ženske prepire, sicer bi se spori povečali in bi končali z nožem. Botre pa, potem ko so izvlekle metle, ko so si obrnile hrbet in ko so si dale duška s sramotjenjem, se takoj pobotajo, se objamejo in poljubijo in pričnejo klepetati na vratih kot popred. Tone, ki so ga zacoprale Barbarine oči, se je zopet plazil in postavljal pod okno, da bi se spravljal, da mu je včasih Venera hotela zlit na glavo bobov izcedek. Tudi hči je skomizgala z rameni, zdaj ko Nevolje niso imeli več ne doma ne domovine.

In povedala mu je nazadnje to tudi v obraz, da bi se znebila nadleže, ker je oni kristjan vedno stal pred njenimi vrati, kot pes in bi ji pogubil srečo, če bi že nekdo drugi šel tam mimo zaradi nje.